

Motion till riksdagen

1987/88:So481

av Ingrid Hemmingsson och Karl-Gösta Svenson (m)
om aktivt samtycke som villkor för transplantation

I samband med att lagen om dödens inträde togs av riksdagen beslutades även om en ändring i transplantationslagens 7 §, som fick följande lydelse:

"Ingrepp som avses i denna lag får företas på en avliden person, om denne under sin livstid skriftligen har medgivit detta.

Även utan medgivande enligt första stycket får organ och annat biologiskt material tas från en avliden person, om den avlidne har uttalat sig för sådant ingrepp eller om det av andra skäl finns grundad anledning anta att ingreppet skulle vara i överensstämmelse med hans uppfattning. Råder oklarhet om den avlidnes inställning, får ingrepp företas om nära anhörig medger det. Framkommer oenighet mellan nära anhöriga får ingrepp inte göras."

Många människor känner oro inför den tolkning av lagen som kan ske i framtiden, speciellt som sjukvårdens behov av organ ökar. Om den avlidne ej gjort några uttalanden till förmån för donation får de anhöriga avgöra frågan. I en krissituation som oftast uppstår om ett hastigt dödsfall inträffar läggs det ett för stort ansvar på de anhöriga. Det kan bli svårt att stå emot trycket när en svårt sjuk människas liv hänger på möjligheten att få den avlidnes organ.

Transplantationslagen bör ändras så att det framgår att ett aktivt samtycke som bygger på ett personligt ställningstagande, krävs före en transplantation. För många människor är detta både en rättssäkerhets- och integritetsfråga. Respekten för människan får ej upphöra i och med dödens inträde.

Många vill säkert donera sina organ för att hjälpa andra när de själva gått bort men de vill fatta ett personligt avgörande. Det bör inte möta några större hinder att finna ett enkelt system, där samtycke kan registreras. Informationen skall vara lättillgänglig för sjukhuspersonal. Uppgifter om detta kan t. ex. föras in på sjukförsäkringsbesked, patient- eller legitimationskort.

Det borde även på sikt vara positivt för sjukhuspersonal att snabbt få ett besked om det är möjligt att ta organ från en avliden.

Dessa åtgärder måste naturligtvis förberedas genom saklig upplysning och öppen debatt. Under en övergångstid kan det uppstå vissa svårigheter att erhålla organ för transplantation. Trots den invändning som kan finnas är det bättre för alla parter med ett aktivt medgivande till donation och att dessa uppgifter finns lättillgängliga än som förhållandena ter sig i dag.

Hemställan

Mot. 1987/88

So481

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändring i lagen om transplantation så att endast aktivt samtycke under vederbörandes livstid godtas som medgivande till att organ får tas från en avliden samt förslag om hur aktivt samtycke skall dokumenteras.

Stockholm den 26 januari 1988

Ingrid Hemmingsson (m)

Karl-Gösta Svenson (m)